

Article opinió - Ramon Orfila - “El genocidi armeni i els nous racismes”

El passat dia 24 es va complir el 106è aniversari de l'inici del genocidi contra el poble d'Armènia per part de l'Imperi Otomà.

Aquella nit d'abril del 1915 es van produir les primeres detencions d'intel·lectuals armenis a Istanbul, més de 500, que van culminar amb deportacions massives i assassinats en massa de milers de persones, de tal manera que, entre el 1915 i 1918, van morir aproximadament 1.200.000 armenis a mans d'escamots formats pel Govern dels anomenats Joves Turcs amb aquest objectiu, assolit fins al punt que sols van sobreviure a aquelles matances uns 800.000 armenis.

És simptomàtica la similitud entre l'extermini massiu d'armenis del 1915 al 1918, amb la Shoah, l'extermini de milions de jueus per part dels nazis a l'Europa de la Segona Guerra Mundial. En els dos casos, es va dur a terme per part de governs autoritaris, en un sistema de partit únic i amb l'objectiu reconegut de netejar ètnicament un país d'elements racialment diferents que representaven un obstacle per assolir un estat fort i unificat. Així, en el cas dels armenis, no sols van patir persecució els elements d'aquesta ètnia, sinó també els assiris i els grecs, de la mateixa manera que els nazis van eliminar també de manera sistemàtica els gitans, entre altres.

En els dos casos s'aprofita l'existència d'un conflicte de gran abast, les primera i segona guerres mundials, i els pobles que s'intenten exterminar són pobles sense estat, si bé una de les conseqüències de l'extermini és, en ambdós casos, la creació d'un estat propi un cop finalitzades les dues gran guerres, de tal manera que la primera República Armènia es crea el mateix any de la fi de la Primera Gran Guerra, el 1918, i l'Estat d'Israel poc després de finalitzar la Segona Guerra Mundial, el 1948.

Però la característica principal dels dos moments històrics és l'accés al poder de forces polítiques amb ideologies basades en la superioritat racial d'una ètnia, la majoritària, sobre les demés que coexistien al mateix territori, i en la teorització del concepte de neteja ètnica o de puresa racial.

El reconeixement per part de les nacions del món, i la seva condemna del genocidi armeni, s'ha donat amb comptagotes, i cada vegada que s'ha produït per part d'un estat amb pes específic ha ocasionat tensions diplomàtiques amb el Govern turc actual, i molt especialment d'ençà que Erdogan dirigeix aquell país, fins al punt que quan, aquests dies, ha estat el nou president dels Estats Units, Joe Biden, qui ha qualificat les matances del 1915-18 com a genocidi, la reacció del president turc ha adquirit formes d'amenaça pura i simple als interessos dels Estats Units, aliat històric de Turquia.

Aposta alguns estats d'Europa encara es resisteixen a reconèixer el genocidi armeni, i entre ells destaca el Govern espanyol, que s'ha negat de manera reiterada a acceptar aquesta qualificació, amb les negatives dels dos grans partits, PP i PSOE, que han bloquejat de manera

---

sistemàtica les propostes en aquest sentit, presentades i votades per partits com ERC o PNB tant al Congrés dels Diputats com al Senat.

Les polítiques genocides no s'han reduït, en la història recent, a les dues esmentades: en el conflicte dels Balcans produït a partir de la desaparició de la antiga Iugoslàvia, l'enfrontament armat entre croates, serbis i musulmans adquireix formes de neteja ètnica, amb massacres racials i religioses que pretenen l'eliminació de pobles i races.

El conflicte del Sàhara té elements que fan pensar igualment en intents de genocidi quan el rei Hassan II del Marroc envaeix el territori de l'antiga província espanyola del Sàhara Occidental, massacrant amb napalm les formacions de sahrauís fugitius, mentre el monarca no amagava la seva pretensió d'esborrar els sahrauís del seu territori pel sistema que fos. S'ha tornat mostrar de manera descarnada, de manera recent, amb les deportacions massives i eliminacions físiques de la minoria rohinya a Birmània.

Aposta fan tanta por els creixements electorals dels partits de l'extrema dreta a Europa, i més concretament a Espanya, atès que alguns dels seus plantejaments neofeixistes freguen el racisme i la xenofòbia, amb l'exclusió sistemàtica de minories racials i/o religioses, a les quals es culpabilitza de ser la causa de la inseguretat ciutadana o de monopolitzar els ajuts de les administracions públiques, emprant de manera calculada la mentida o la manipulació de les dades per crear entre la ciutadania un rebuig que pot afavorir-los electoralment, com està succeint aquestes darreres setmanes a la Comunitat de Madrid.

Sols el rearmament ideològic de l'esquerra, amb polítiques socials que corregeixin les diferències abismals entre rics i pobres, però també amb actituds pedagògiques que arribin al conjunt de la ciutadania, desmuntant les mentides i destapant les manipulacions utilitzades per aquestes forces d'ultradreta, es podrà impedir el creixement i l'accés al poder dels partits neofeixistes, i és aquesta una tasca d'una urgència absoluta si no volem que un dia tinguem que lamentar la nostra inactivitat còmplice.